

О.В. КОМЕЛІНА, С.В. ОНИЩЕНКО,
А.В. МАТКОВСЬКИЙ, О.А. ПУГАЧ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ОЦІНЮВАННЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ПОЛТАВА 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

О.В. Комеліна, С.В. Онищенко, А.В. Матковський, О.А. Пугач

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ:
ОЦІНЮВАННЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

МОНОГРАФІЯ

Полтава, 2013

УДК 330.366
ББК У9(4УК)-983
Е45

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Полтавського
національного технічного університету імені Юрія Кондратюка,
(протокол № 4 від 28.12.2012р.)*

Рецензенти:

Шкарлет С.М., доктор економічних наук, професор, ректор. Чернігівський державний технологічний університет;

Заяць Т.А., доктор економічних наук, професор, завідувач відділу проблем формування соціального капіталу. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України;

Момот Т.В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту. Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова.

ISBN 978-966-616-117-1

Е45 Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення: [монографія] / О.В. Комеліна, С.В. Онищенко, А.В. Матковський, О.А. Пугач. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – 202 с.

У монографії розкрито теоретичні та концептуальні основи економічної безпеки держави. Досліджено сутність системоутворюючих складових економічної безпеки України. Аргументовано особливості впливу загроз на стан національної безпеки. Узагальнено вітчизняний і зарубіжний досвід методичних підходів щодо оцінювання рівня економічної безпеки. Визначено та проаналізовано сучасний стан та тенденції рівня економічної безпеки. Обґрунтовано стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки та механізм їх реалізації.

Монографія розрахована на науковців, викладачів, магістрів і практиків, які цікавляться актуальними проблемами забезпечення економічної безпеки держави.

ISBN 978-966-616-117-1

© Колектив авторів, 2012

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ	6
1.1. Еволюція теоретичних концепцій економічної безпеки держави у системі забезпечення національних економічних інтересів.....	6
1.2. Системоутворюючі складові економічної безпеки держави в сучасних умовах.....	27
1.3. Загрози в економічній сфері: систематизація та характеристика впливу на стан національної безпеки.....	40
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	54
2.1. Методичні підходи щодо оцінювання економічної безпеки країни: вітчизняний та зарубіжний досвід.....	54
2.2. Сучасні індикатори оцінювання економічної безпеки України та їх порогові значення.....	69
2.3. Методика інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України.....	85
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ОЦІНКА СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ	93
3.1. Загальний стан економічної безпеки України: динаміка та тенденції..	93
3.2. Комплексна оцінка складових формування економічної безпеки України.....	100
3.3. Аналіз загроз економічній безпеці України в сучасних умовах функціонування національної економіки.....	116
РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	132
4.1. Світовий досвід забезпечення економічної безпеки країни.....	132
4.2. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки України та механізм їх реалізації.....	146
4.3. Стратегія економічної безпеки України як визначальна складова механізму забезпечення її національної безпеки.....	158
ВИСНОВКИ	167
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	173
ДОДАТКИ	185